

Asistovaná reprodukce

Poruchy reprodukce

- **infertilita** – neschopnost ženy donosit a porodit životaschopné dítě při zachované schopnosti otěhotnět;
- **sterilita** neboli neplodnost – neschopnost oplodnění při pravidelném nechráněném pohlavním styku trvajícím déle než 2 roky.

Asistovaná reprodukce

- Při manipulaci s gametami za účelem dosažení těhotenství hovoříme o asistované reprodukci (AR).
- Rozvoj těchto metod byl umožněn získáním podrobných embryologických poznatků o nejranějším období vývoje lidských embryí - oplození, rýhování a nidaci.
- Nechtěná neplodnost: 15 % světově v průměru

Mužský faktor sterility

- neprůchodnost (obstrukce) chámovodů
- vrozená či získaná poškození varlat
- poruchy spermatogeneze (snížená kvalita nebo počet spermií) .... nejčastější
- Hormonální poruchy
- Koitální problémy
- Chromozomální poruchy
- Neobjasněné příčiny
- Metoda volby: inseminace

Poruchy spermatogeneze

- Impotentia generandi - neplodnost je způsobená odchylkami v normálním spermiogramu
  - sníženého počtu spermií (oligospermie) až k úplnému jejich vymizení (azoospermie)
  - zhoršené pohyblivosti (astenozoospermie)
  - nadměrného výskytu patologických forem (teratozoospermie)
  - kombinace několika těchto typů abnormalit

Normální spermiogram:

Objem ejakulátu: 2 ml a více

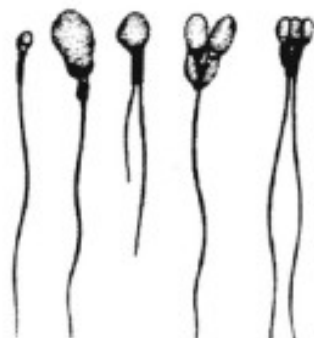
Koncentrace spermií: 20×10^6 sp/ml a více

Celkový počet: 40×10^6 spermií a více

Pohyblivost: 50 % a více s pohybem vpřed

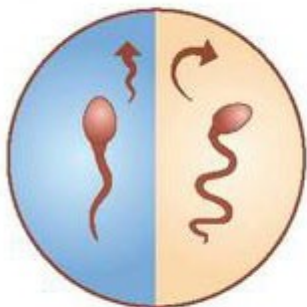
Morfologie: 50 % a více normální tvar

Normální tvar

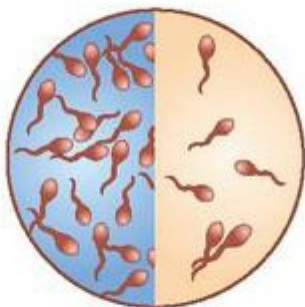
Abnormální formy spermií

POHYBLIVOST SPERMIÍ

Správná | Abnormální

POČET SPERMIÍ

Normální | Nízky

TVAR SPERMIÍ

Normální | Abnormální

Ženský faktor sterility

- neprůchodnost vejcovodů
- Poruchy ovulace
- Hormonální poruchy
- Chromozomální poruchy
- ovariální faktor
- endometrióza
- nevysvětlitelná sterilita
- AR: metoda **in vitro fertilizace - IVF**, po které následuje **embryotransfer - ET**

Uzávěr může zabránit spermiím, vajíčku nebo embryu projít vejcovodem.

Děložní přepážka (septum) je pruh děložní tkáně, který rozděluje dutinu děložní. Může bránit implantaci embrya nebo zvýšit riziko samovolného potratu.

Srůsty (adheze) mohou poškodit nebo uzavřít vejcovody.

Polycystické vaječníky jsou charakterizovány stavem, kdy nezralá vajíčka tvoří na vaječnicích drobné, tekutinou naplněné váčky (cystičky). Jsou známkou poruchy ovulace.

Endometrióza vzniká, pokud se sliznice dutiny děložní uhnízdí a roste na vaječnicích nebo kdekoli jinde na vnitřní výstelce malé pánve.

Fibromy (myomy) jsou nezhoubné uzly svalové tkáně stěny děložní. Mohou bránit implantaci embrya.

Polypy jsou výrůstky v dutině děložní, které snižují pravděpodobnost implantace embrya.

Infekce může bránit spermiím v cestě děložním hrdlem a dutinou děložní. Může poškodit vejcovody a způsobit tvorbu srůstů.

Vyšetření u neplodnosti

- **pohovor** (celkový zdravotní stav, životní styl, prodělaná onemocnění, atd.)
- fyzické vyšetření reprodukčních orgánů
- **vyšetření spermatu** (spermiogram – objem, koncentrace, pohyblivost, tvar)
- **vyšetření ovulace** (zda dochází k ovulaci a kdy)
- krevní testy (hladiny hormonů)
- postkoitální test (vyšetření děložního hlenu)
- ultrazvukové vyšetření
- imunologická vyšetření
- **hysteroskopie** (pozorování hrdla a dělohy zavedením tenkého optického přístroje s umělým osvětlením)
- a další

WHO kritéria pro normální nález při analýze spermatu

Vlastnosti	Hodnoty
Objem	2.0-5.0 ml
pH	7.2 až 7.8
Koncentrace spermií	20 milionů /ml nebo více
Celkový počet spermií	40 milionů nebo více
Pohyblivost	50% a více s pohybem vpřed nebo 25% a více s rychlým pohybem po přímce během 60 min po odběru
Tvar spermií	50% a více s normálním tvarem
Životaschopnost	75% a více spermií je živých

Zdroj: <http://www.stopneplodnosti.cz/lecha-neplodnosti/vysetreni-muze/vysetreni-spermatu/>

Možnosti léčby

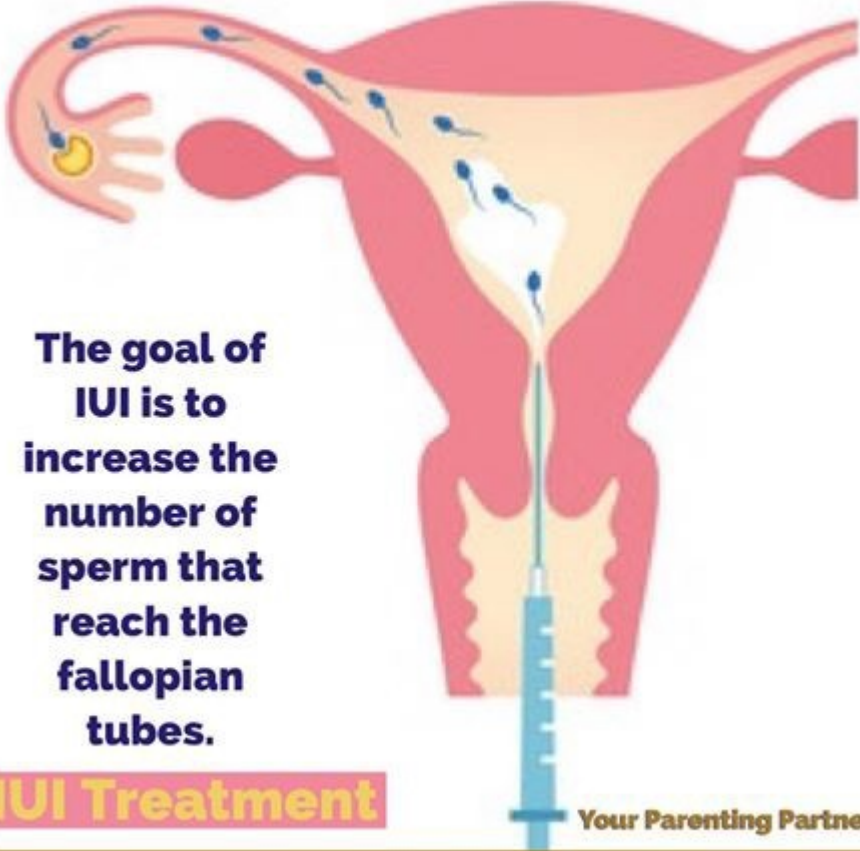
- Změna životního stylu
- Lázeňská léčba
- Léky (Hormonální ovlivnění ovulace...)
- Chirurgická – zprůchodnění pohlavních cest
- AR

Metody AR

- IUI = intrauterinní inseminace (nitroděložní inseminace)
- IVF = in vitro fertilizace (mimotělní oplodnění) + ET (embryotransfer)
- Při průchodnosti vejcovodů je možno použít i jiné metody transferu:
  - GIFT (Gamete Intra Fallopian Transfer) - přenos oocytů a kapacitovaných spermií do vejcovodu
  - ZIFT (Zygote Intra Fallopian Transfer) - přenos zygot do vejcovodu
  - TET (Tubární Embryo Transfer) - přenos 2 - 4 buněčných embryí do vejcovodu
- ICSI – intraplazmatická injekce spermií

- Zahrnuje mimo hlavní výkony také: darování spermií, vajíček, embryí (zárodků) - zmrazení (kryokonzervace) lidských buněk

IUI

- Zavedení spermatu muže do dělohy ženy
- Homologní inseminace – sperma partnera/manžela
- Heterologní inseminace – sperma dárcovské (donogenní), kdy je použito sperma zdravého anonymního dárce
- Postup:
  - žena ovulace (přirozená nebo hormonálně stimulovaná)
  - muž odevzdá sperma asi 1 hodinu před výkonem
  - při horším spermiogramu se laboratorně sperma vyčistí (mrtvé nebo poškozené spermie) a zakoncentruju
  - aplikace ambulantí pomocí katetrem do nitra uteru
  - úspěšnost se posuzuje asi po 14 dnech

The goal of IUI is to increase the number of sperm that reach the fallopian tubes.

IUI Treatment

Your Parenting Partner

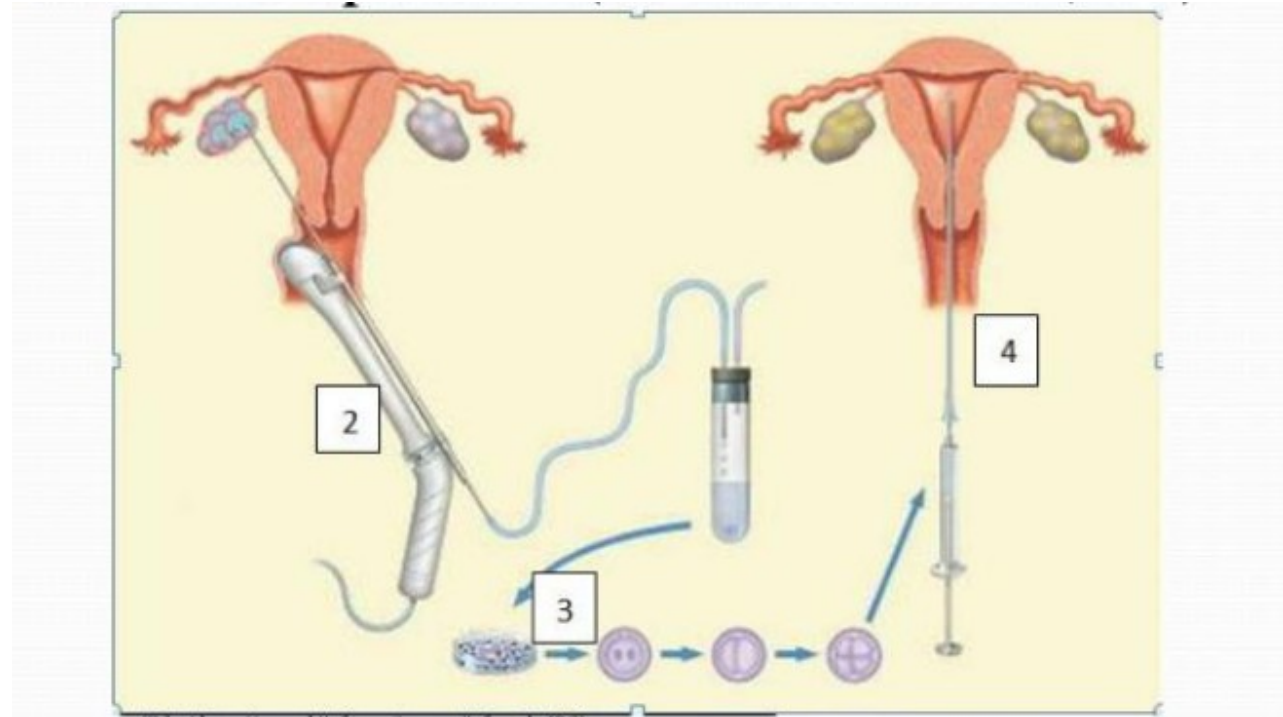
Rupal Hospital

Infertility helpline Call/whatsapp:
+91 76002 44422

IVF

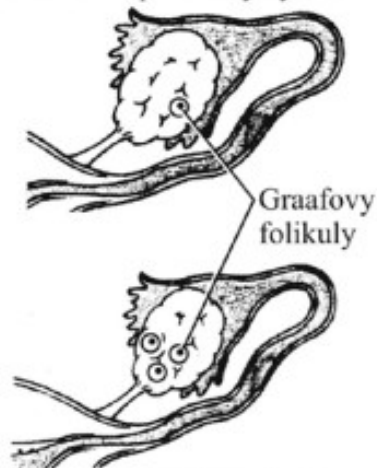
- K fertilizaci dochází mimo tělo ženy, vzniká dítě „ze zkumavky“

IVF

1. hormonální stimulace k vyvolání multifokálního růstu - ve fyziologickém cyklu dochází k ovulaci většinou jen jednoho oocyty,
2. monitoring – hladiny estrogenů a vaginální sonografie
3. podání hCG – vyvolání ovulace při dosažené průměrné velikosti 18 mm aspoň u tří folikulů
4. odběr folikulární tekutiny s oocyty transvaginální punkcí Graafových folikulů pod kontrolou ultrazvuku – provádí se asi po 36 hodinách po ovulaci
5. fertilizace - získané oocyty jsou kultivovány společně s kapacitovanými spermii v kultivačním médiu. Hodnotí se za 18 - 22 hodin (viditelné 2 pronukley).
6. vývoj embrya pod kontrolou embryologa: za dalších 24 hodin je embryo 2 - 4 buněčné, po 3denní kultivaci 8 - 10 buněčné. Stadia blastocysty dosahuje po 5 - 6denní kultivaci.
7. embryotransfer - přenos do dutiny děložní - se provádí standardně po 3 - 5 dnech kultivace. Důležitou součástí je hormonální podpora počínajícího těhotenství podáváním progesteronu.
8. Za 11 - 18 dnů po ET kontrolujeme sérovou hladinu hCG pro potvrzení nebo vyvrácení gravidity

Ovarium - přirozený cyklus

Po hormonální stimulaci

IVF - In vitro fertilizace

Kultivace

3 dny

5 - 6 dní

+Kapacitované spermie

ET - embryo transfer

Zygota do tuby (ZIFT)

Oocyty
+ spermie
do tuby (GIFT)

4 - buněčné
embryo do tuby
(TET)

Transfer přímo do uteru

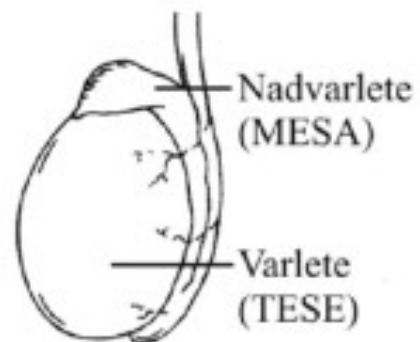
IVF - ICSI

- Zvláštním metodou IVF je ICSI
- metody ICSI (Intracytoplasmic Sperm Injection) umožňují zavedení pouze jedné spermie do cytoplazmy oocyту, můžeme použít i spermie získané z nadvarlat (MESA - Microsurgical Epididymal Sperm Aspiration) nebo z varlat (TESE - Testicular Sperm Extraction)

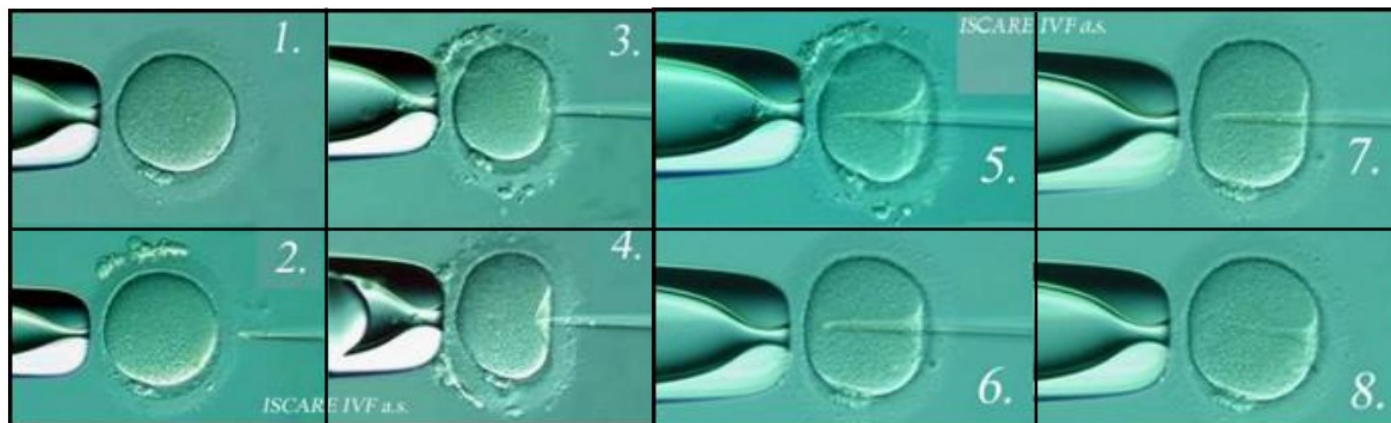
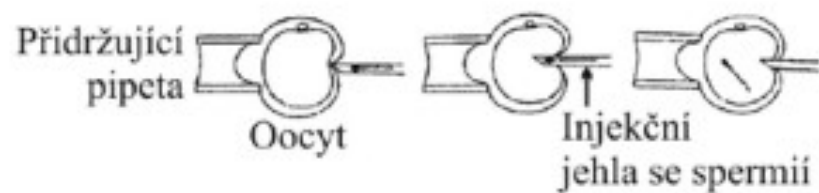
ICSI – TESE, MESA

- Testicular Sperm Extraction – bioptické (pomocí malých řezů) získání 6-10 vzorků zárodečné tkáně v kanálcích varlete, kde se spermie tvoří.
- Provádí se v případě, kdy metoda MESA nebyla úspěšná. Po získání spermií z tkáně (pokud jsou přítomny) následuje ICSI.
- Micro Epididymal Sperm Aspiration – mikrochirurgické (pod optickým zvětšením) odsátí spermií z kanálků nadvarlete, kde spermie dozrávají.
- Zákrok se provádí v případě, kdy je porušen transport nebo chybí komunikace mezi nadvarletem a močovou trubicí.
- Tekutina odsátá z kanálků je zpracována v laboratoři a získané spermie jsou použity při ICSI.

Odběr spermií punkcí:

Mikromanipulační zavedení spermie (ICSI)

Etické problémy asistované reprodukce

- Dárcovství vajíčka – náhradní (surogátní) matky.
- Dárcovství spermie
  - Anonymita?
  - Legalizovaná nevěra
- IVF
  - osud nadbytečných embryí
  - vícečetná těhotenství – fetocida